

About Article Processing Charge of Predatory Journals and Open Access Journals

Yırtıcı-Yağmacı Dergiler ve Açık Erişim Bilimsel Dergilerin Ücret Talepleri Hakkında

Ahmet Asan¹, Kadri Kıran²

1. Prof. Dr., Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, Edirne. Acta Medica Alanya (TR-Dizin) Editörler Kurulu Üyesi.
mail: abmetasan84@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4132-3848

2. Prof. Dr., Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, Edirne. Trakya University Journal of Natural Sciences (ESCI, TR-Dizin) Başeditörü.
mail: kadrikiran@trakya.edu.tr, ORCID:0000-0001- 7983-0194

Geliş Tarihi: 22.05.2019 Kabul Tarihi: 27.05.2019 Yayınlanma Tarihi:23.08.2019

Sayın Editör,

Derginizin 2018-3. sayısında yayımlanan "Yırtıcı Dergiler ve Yayıncılar - Predatory Journals and Publishers" başlıklı makaleyi [1] ilgiyle okuduk. Konunun daha net anlaşılması ve yanlış anlamalara fırsat vermemek maksadıyla güncel yayınlardan da yararlanarak düşüncelerimizi belirtmek isteriz. Kabul edilebilir makale değerlendirme süreçlerini kullanmadan, bilimin gelişmesine katkı yapma amacından çok, salt maddi kaygıları ön plana çıkaran bilimsel dergilerin yayımlandığı ve bunların son dönemde artış gösterdiği bilinmekte, çeşitli ülkelerinden bu dergilere makale gönderen akademisyenlerin varlığı yani talep olduğu da görülmektedir. Kaliteyi ön plana çıkaran, gönderilen makaleleri ciddi bir hakem süzgecinden geçiren, prestijli ve dünyada akademik çevreler tarafından bilinen-tanınan bilimsel dergiler varken, neden yağmacı olarak tabir edilen bu dergilere makale gönderilmektedir? Sn. İbrahim Kara [2] yazısında net bir şekilde belirttiği gibi, dünyadaki kaliteli bilimsel dergilerin dünyada artan talebi karşılaması günümüzde zor hale gelmiştir. Bu durum akademisyenleri başka seçeneklere yönlendirebilmektedir. Bazı istatistik verileri sunabiliriz. Clarivate Analytics şirketi tarafından yönetilen 18 indeks mevcuttur ve bunlar içinde dünyada fen-mühendislik-sağlık alanında en iyi dergileri içeren Science Citation Index'dir (<http://mjl.clarivate.com/>) (13). Bu indeksdeki dergi sayısı yıllardan beri neredeyse sabittir. Örneğin, 29.06.2006'da bu indeks kapsamındaki dergisi sayısı 3772 iken, 18.7.2019'daki dergi sayısı sayı 3728'dir. Görüldüğü gibi, dergi sayısı geçen 13 yılda artmadığı gibi aksine azalmıştır. Yine aynı şirket tarafından yönetilen SCI-Expanded, SSCI ve AHCI indekslerinde ise durum farklıdır. Örneğin dergi sayıları AHCI'de: 1.3.2006: 1148; 18.7.2019: 1827; SSCI'de: 1.3.2006: 1147, 18.7.2019: 3416; SCI-Expanded'de: 1.3.2006: 6474, 18.7.2019: 9211 dergi. Bu indeksler kapsamındaki Türkiye kaynaklı dergiler için Asan [14,15] 'nın makalelerine bakılabilir ancak geçen 2 yılda dergi listesinde bazı değişiklikler olmuştur. Bilimsel dergileri tarayan indekslerin, bu dergilerin kalitesini tespit etmede yetersiz kaldığı ile ilgili tartışmalar da vardır [7]. Zaman içinde dergi sayılarında artışlar olsa da, dergilerin talebi karşılamaya yetmediği, dünyada artan nüfusun tetiklediği yeni üniversitelerin açılması, bu üniversitelerde istihdam edilen akademik personelin sayılarındaki artış ve akademik olarak yükselme isteği ve baskısı, bazı kişileri yırtıcı dergilere yönlendirebilmektedir. Aves Yayıncılık'dan Sn. İbrahim Kara yazısında yırtıcı dergilerin dikkat çeken özelliklerini yazmıştır [2]. İlave olarak, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) bir açıklama yaparak bu konuya dikkat çekmiştir [3]. Yırtıcı dergi konusu aslında basit bir konu değildir ve bu tip dergi ve yayıncıları açıklayıp mücadele etmek pek

kolay olmayıp, bazı hukuki konularla uğraşmayı gerektirebilmektedir. Ancak farkındalık yaratmak amacıyla yayınlar ve açıklamalar yapılmaktadır. Nitekim Yüksek Öğretim Kurulu'nun bu konuda açıklama yapması, yine bu konuda çeşitli yayınların yapılarak farkındalık yaratılmaya çalışılması durumunun ciddiyetini göstermektedir [4-9].

Yağmacı dergilerin en dikkat çekici ortak özelliklerinden biri de, kendilerine sunulan makalenin yayınlanması için ücret talep etmeleridir. Ancak ücret konusunda dikkatli olmak gerekir. Özellikle Sağlık bilimleri ile ilgili olarak, TR Dizin, Web of Science, SCOPUS ve Pubmed gibi veritabanlarında taranan bazı dergiler açık erişim ve diğer yayıncılık masrafları için baskı ücreti olsa da, yırtıcı dergi olarak değerlendirilmemelidir. Yani her ücret isteyen dergi yırtıcı dergi kategorisine girmemelidir. Bilimsel dergi yayınlamanın bir maliyeti vardır. Bu maliyet ya yazarlar tarafından, ya okuyucu tarafından, ya bir devlet veya özel kuruluş tarafından (firma, dernek) veya dergiye yapılacak bağışlarla karşılanacaktır. Ücret talep eden bir derginin yırtıcı olup olmadığı hususunda iki nokta önemlidir. 1. Dergiye makale gönderimi öncesi veya gönderi sırasında dergi yönetimi tarafından makale işlem ücreti (APC-article processing charge) konusunda herhangi net bir bilgi verilmezken, kabul aşamasına gelindiğinde belirli bir ücretin istenmesi, 2. Kaliteli dergiler ortalama olarak 900-1000 ABD Doları kadar makale işlem ücreti alırken, yırtıcı dergilerin oldukça düşük ücretler talep etmesi (ortalama 178 ABD Doları), yırtıcı dergilerin en önemli belirteçleridir [10-12]. Ayrıca Dal-Ré ve Marušić [9], 350 civarında tıbbi dergi üzerinde yaptıkları araştırmalarında, potansiyel yırtıcı dergilerin COPE, DOAJ, OASPA, AJOL ve/veya INASP'ye üye olmadıklarını belirtmişler ve 8000 yırtıcı dergide 2010'da 53,000 olan yayın sayısının 2014'de 400,000'ne ulaştığını yazmışlardır. Ayrıca Aslan da [1] yazısında birçok kriterden bahsetmiştir. Memon [7], ayrıca yırtıcı dergiler ve kaliteli dergiler arasındaki farkları bir tablo halinde vermiş, ücret isteyen kaliteli dergilerin bu durumu ve ücretten muafiyet durumlarını internet sitelerinde açık bir şekilde yazdıklarını belirtmiş, ancak yırtıcı dergilerde bunun net bir şekilde ortaya konmadığını da ilave etmiştir. Sonuç olarak, bir derginin yırtıcı dergi olarak değerlendirilmesi için birçok kriter vardır. Kaliteli dergiler bazı masraflar için ücret isteyebilir fakat her ücret isteyen

derginin yırtıcı dergi kategorisinde olmadığına da bilinmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Aslan A. Yırtıcı dergiler ve yayıncılar (Predatory journals and publishers). *Acta Medica Alanya*. 2018;2(3):136-137. doi:10.30565/medalanya.478311
2. Kara, İ. Yağmacı (predatör) dergiler hakkında bilgilendirme. Erişim:22.05.2019 Link: <http://www.avesyayincilik.com/en/news/yagmaci-predator-dergiler-hakkin-da-bilgilendirme>
3. Yüksek Öğretim Kurulu Açıklaması. Yağmacı dergi yayınları akademik yükseltmelemede kullanılmayacak. Link: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/yagmaci-dergi-yayinlarina-onlem.aspx> Erişim:22.05.2019
4. Richtig G, Richtig M, Hoetzenecker W, Saxinger W, Lange-Asschenfeldt B, Steiner A et al. Knowledge and influence of predatory journals in dermatology: A Pan-Austrian Survey. *Acta Dermato-Venereologica*. 2019; 99(1-2): 58-62. doi: 10.2340/00015555-3037.
5. Abad-García MF. Plagiarism and predatory journals: A threat to scientific integrity. *Anales de Pediatría (English Edition)*. 2019; 90(1): 57-e1. <https://doi.org/10.1016/j.anpede.2018.11.006>
6. Cortegiani, A., Sanfilippo, F., Tramarin, J., Giarratano, A. (2019). Predatory open-access publishing in critical care medicine. *J. Critical Care*. 50: 247-249. doi:10.1016/j.jcrc.2018.12.016.
7. Memon, A.R. (2019). Revisiting the term predatory open access publishing. *J. Korean Med. Sci.* 34(13). doi: 10.3346/jkms.2019.34.e99
8. Ross-White A, Godfrey CM, Sears KA, Wilson R. Predatory publications in evidence syntheses. *J. Med. Library Assoc. JMLA*. 2019; 107(1): 57-61. doi: 10.5195/jmla.2019.491
9. Dal-Ré R, Marušić A. Potential predatory journals are colonizing the ICMJE recommendations list of followers. *Medicine*. 2019; 67(62): 52-71. PMID: 30895939
10. Solomon D, Björk BC. A study of open access journals using article processing charges. *J. Amer. Soc. Information Sci. Technol.* 2012;63(8):1485-1495. <https://doi.org/10.1002/asi.22673>
11. Morrison, H., Salhab, J., Calvé Genest, A, Horava, T. (2015). Open access article processing charges: DOAJ Survey. May 2014. Publications. 3:1-16. doi:10.3390/publications3010001.
12. Shen C, Björk B-C. 'Predatory' open access: a longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC Med*. 2015;13(1): 230. doi: 10.1186/s12916-015-0469-2.
13. <http://mjil.clarivate.com/> Erişim:22.05.2019
14. Asan A. Uluslararası Bilimsel Dergi İndeksleri, Önemleri ve Türkiye Kaynaklı Dergilerin Durumu: Bölüm 1: Bilimsel Dergi İndeksleri -International Scientific Journal Indexes, Importance and Status of Turkey Journals: Part 1: Scientific Journal Indexes. *Acta Med. Alanya*. 2017;1(1):33-42. doi:10.30565/medalanya.303599
15. Asan A. Uluslararası Bilimsel Dergi İndeksleri, Önemleri ve Türkiye Kaynaklı Dergilerin Durumu: Bölüm 2: Türkiye'deki Durum - International Scientific Journal Indexes, Their Importance, and Status of Turkey Journals: Part 2: Situation in Turkey. *Acta Medica Alanya*. 2017;1(1):43-54. doi:10.30565/medalanya.303602

How to cite this article/Bu makaleye atf için:

Asan A, Kiran K. About Article Processing Charge of Predatory Journals and Open Access Journals *Acta Med. Alanya* 2019;3(2):203-204 Turkish doi:10.30565/medalanya.568774